

BAND - een performance van Adam Pendleton
14 december 2009 - De Brakke Grond - Amsterdam

Mijn hoofd zit vol als ik de performance BAND van Adam Pendleton bezoek, dat moet gezegd. Overvol. Zelden stapelden zoveel grote deadlines en belangrijke 'dingen die absoluut nog gedaan moeten worden' zich zo simultaan en hoog op in mijn hoofd. Het gevolg is een gevoel van chaos en lichte paniek. Op het eerste gezicht niet de meest ideale omstandigheid om een performance te ervaren. Toch grijp ik me als een kind dat niet kan zwemmen vast aan dit optreden, als was het een eenzaam luchtbed in de Grote Oceaan. Een manier om los te komen van alles wat nog moet. Voor even weg uit de wereld van chaos en druk. "Neem me mee Adam", fluister ik zachtjes voordat hij begint. Neem me mee.

De flyer, die ik overigens pas na de performance lees, laat weten dat Adam zijn publiek een formele en inhoudelijke hermodellering van de film SYMPATHY FOR THE DEVIL van de grootse filmmaker Jean-Luc Godard brengt. BAND is een project in fases, dat begon tijdens het filmfestival van Toronto, waar de indie/ post-punkgroep Deerhof werd gefilmd terwijl ze repeteerden en een live optreden gaven. In de performance van vanavond wordt van dat filmmateriaal een eerste montage getoond. Daarnaast leest Adam teksten voor, gebaseerd op werk van auteurs die expliciet aansluiten bij Godards film, zoals 'black power activist' Eldridge Cleaver, of er zijdelings aan raken, zoals Gertrude Stein. De slotfase van BAND vindt plaats in New York, zo meldt de flyer verder. BAND is daarnaast een onderdeel van het driedelige programma EL TDK, bestaande uit nog een performance en een tentoonstelling, dat is ontstaan vanuit een samenwerking tussen De Appel en Kunstverein Amsterdam. Kijkend naar de flyer vind ik bovenal dat de ontwerper van het Appel logo en de bijbehorende huisstijl eeuwige roem verdient, maar dit terzijde.

Adam Pendleton zit op een kruk aan de zijkant links van de vloer. Voor hem staat een lessenaar en daarop vellen papier met de teksten die hij voorleest. Zijn stem doet vermoeden dat ik hier te maken heb met een ware hypnotiseur. Warm, zoet en zwaar golft het geluid mijn oren in. Hij spreekt over twee parallelle lijnen in Godards SYMPATHY FOR THE DEVIL. De eerste is die van creatie en krijgt vorm in studio-opnamen van The Rolling Stones. De andere lijn is die van destructie en wordt verbeeld in de zelfmoord van Eve Democracy. Fictie, documentaire- en quasi-documentaire materiaal wisselen elkaar af in de film, zo vertelt hij verder.

Adam ziet Godards SYMPATHY FOR THE DEVIL graag als een film die gemaakt is voor radio, zodat geluid gescheiden wordt van beeld, waardoor onderwerp los komt van inhoud. "Sound from image, subject from content". Hij leest voor over centrale scènes binnen SYMPATHY FOR THE DEVIL, waarna een krakerig geluidsfragment klinkt. Zo is er een groep zwarte militante revolutionairen die voordraagt uit politieke en literaire teksten en een fictief media-interview met Eve Democracy. Daarnaast onderzoekt Godards film, zo vertelt Adam, de rol van het westerse fascisme en imperialisme in relatie tot kunst en exploratie, welke geïllustreerd wordt door geluid van voorgelezen teksten uit Mein Kampf gesneden met beeld van studio-opnamen van The Rolling Stones en Eve Democracy die op muren woorden als Stalin, Mao, *art* en *freedom* schrijft.

Kalm leest Adam hardop verder. Nu over een documentaire die is ontwikkeld door een instituut voor Mental Health en verhaalt over het politieke bewustzijn van Afro-Amerikaanse mannen. Er volgt opnieuw een geluidsfragment. Het is Teddy uit de documentaire, zijn stemgeluid broemt door de zaal: "I used to watch TV. All I could see was white men using guns in order to defeat the Indians". *Using guns to defeat*. Het leek Teddy de enige manier om iets te bereiken. De mensen zien Teddy als een Afro-Amerikaan, terwijl hij zo graag gewoon zichzelf wil zijn.

Hoe wrang en confronterend de teksten ook zijn, Adams stem blijft zo warm en rustig als die van een radiopresentator in de donkerste uren van de nacht. Hij herhaalt en neemt me mee naar wat hij beschrijft als "coloured moments in memory". Eerst is het geel. Dan beschrijft Adam het beeld van een vader die na de oorlog thuis komt: jonger en dunner dan toen hij vertrok. Wat daar nog van over is: paars. Momenten waren nadien nooit meer zo gekleurd, golft zijn stem mijn oren in. Raak. De performance beukt zich naar binnen. Adam haalt mijn deadlines met gemak onderuit en trotseert klussen zonder ze gedaan te hebben.

Tegen de achterwand hangt een scherm dat videobeeld in grijstinten vertoont. Blokjes beeld van de band die aan het repeteren is, zo gemonteerd dat ze een eigen ritme vormen. Flarden van teksten (*I did crimes for you*) in combinatie met close-ups van de zangeres en spelende bandleden. Haar mond zegt niet wat ik haar hoor zingen. Drumloops klinken ritmisch, maar zijn uit ritme met het beeld van de neerdalende drumstokjes. Adam doet dat wat hem zo aanspreekt in Godards film: *Image from sound, subject from content*. Het werkt vervreemdend in een westers hoofd dat gewend is aan het omgekeerde.

Dan ben ik er. In een andere wereld, vol kleurloos beeld en gekleurd geluid. Een wereld waarin alles golft. Vloeiend en zacht. Ik leun achterover. Ga graag mee naar golvende werelden. De politiek-maatschappelijke context laat ik liggen. Met een vol hoofd is het beter toeven in de wereld van gevoel. "Standing in the need for prayer" zingt een koor a capella tegelijk met het beeld van de band. Teddy's stem vertelt over een revolutionair, over iemand die verandering teweeg brengt. *Change*. De band zet tegelijkertijd door in beeld: klapt, neuriet, zingt en drumt. Beeld in splitscreen verspringt en komt weer samen. Geluid loopt los van beeld. Ik dwaal af. Zak weg in golvende werelden waarin vervreemding de scepter zwaait. *Be myself. Standing in the need for prayer. A moment yellow. Change. Subject from content. Image from sound*. Er klinkt applaus. Zachtjes zeg ik: "dankjewel".

Mirjam van Ansem